

FUNDACJA
IM. STEFANA
BATOREGO

Poradnik wyborcy.

Wybory samorządowe 2018 roku

Piotr Jakubowski

1. Kto może głosować?

Prawo wybierania, czyli czynne prawo wyborcze, w wyborach do rady gminy oraz w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta)¹ przysługuje obywatelowi polskiemu oraz obywatelowi Unii Europejskiej, który nie jest obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, oraz stale zamieszkuje na obszarze danej gminy. W przypadku wyborów do rad powiatów oraz sejmików województw prawo wybierania przysługuje tylko obywatelom polskim, którzy najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat, oraz stale zamieszkują na obszarze, odpowiednio, danego powiatu i województwa.

Prawa do głosowania pozbawione są trzy kategorie osób. Są to:

- osoby pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu – sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż trzy lata za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie;
- osoby pozbawione praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu – przed Trybunałem Konstytucyjnym odpowiedzialność ponoszą osoby pełniące najistotniejsze funkcje w państwie (Prezydent RP, Prezes Rady Ministrów, członkowie Rady Ministrów, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, osoby, którym Prezes Rady Ministrów powierzył kierowanie ministerstwem, Naczelnicy Dowódcy Sił Zbrojnych, oraz w określonym zakresie posłowie i senatorowie);
- osoby ubezwłasnowolnione prawomocnym orzeczeniem sądu.

¹ W dalszej części opracowania przez wybory wójta, rozumiane będą również wybory burmistrza i prezydenta miasta.

2. Kto może być wybierany?

W wyborach samorządowych, wyborczynie i wyborcy dokonują wyboru wójtów, radnych w radach gmin, radach powiatów oraz sejmikach województw. Łącznie z wyborami do Rady m. st. Warszawy przeprowadzone będą też wybory do rad dzielnic.

Prawo wybieralności, czyli prawo do bycia wybieranym, w wyborach rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa mają osoby, które mają opisane wyżej prawo wybierania tych organów. W wyborach wójta prawo do bycia wybieranym przysługuje obywatelom polskim, którzy mają prawo wybierania w tych wyborach, który najpóźniej w dniu wyborów kończą 25 lat. Kandydat w wyborach wójta nie musi stale zamieszkiwać na obszarze gminy, w której kandyduje.

3. Rejestr wyborców

W kontekście prawa wybierania i prawa do bycia wybieranym istotne znaczenie ma rejestr wyborców. Stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Służy on do sporządzania spisów wyborców uprawnionych do udziału w wyborach. Potwierdza on prawo wybierania i prawo wybieralności.

Warto podkreślić, że wyborcy będący obywatelami polskimi, zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały są wpisywani do rejestru wyborców z urzędu. **Wyborcy, którzy stale zamieszkują na obszarze danej gminy bez zameldowania na pobyt stały wpisywani są do rejestru wyborców, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy pisemny wniosek. Powinien on zawierać następujące dane: nazwisko, imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia oraz numer ewidencyjny PESEL wnioskodawcy. Wynika stąd, że brak zameldowania w danej miejscowości nie stanowi przeszkody do oddania głosu pod warunkiem, że dana osoba zamieszkuje stale na obszarze danej gminy.** Do wniosku dołączyć należy kserokopię ważnego dokumentu stwierdzającego tożsamość wnioskodawcy oraz pisemną deklarację, w której wnioskodawca podaje swoje obywatelstwo i adres stałego zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyborcy stale zamieszkali na obszarze gminy pod innym adresem aniżeli adres ich zameldowania na pobyt stały na obszarze tej gminy również mogą być wpisani do rejestru wyborców pod adresem stałego zamieszkania, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy wniosek, zawierający wymienione wyżej dane.

Decyzja o wpisaniu lub odmowie wpisania do rejestru wyborców wydawana jest przez wójta w terminie trzech dni od dnia wniesienia wniosku. Należy też odnotować, że w przypadku dostrzeżenia nieprawidłowości w rejestrze wyborców, każdy może wnieść reklamację do wójta.

4. Spis wyborców

Spis wyborców to dokument, w którym ujęte są osoby, które posiadają prawo wybierania. Służy on do przeprowadzenia głosowania w zarządzonych wyborach. Jego znaczenie jest niezwykle istotne. Głosować bowiem może tylko wyborca wpisany do spisu wyborców i jego pełnomocnik. W określonych okolicznościach głosować może także osoba dopisywana do spisu wyborców w samym dniu głosowania. Podkreślenia wymaga, że wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu wyborców.

Jak wspomniano, **spis wyborców sporządzany jest na podstawie stałego rejestru wyborców. Zatem kształt spisu zależy zasadniczo od rejestru wyborców.** Wyborca ma też możliwość złożenia pisemnego wniosku o dopisanie do spisu wyborców w wybranym przez siebie odwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania – chodzi tu o możliwość oddania głosu w innym lokalu wyborczym na terenie gminy, w której wyborca stale zamieszkuje.

Wniosek o dopisanie do spisu wyborców należy złożyć na piśmie w urzędzie gminy najpóźniej 16 października 2018 r. Szczególne zasady dopisywania do spisu wyborców dotyczą osób pełniących określonego rodzaju służbę, np. żołnierzy pełniących zasadniczą lub okresową służbę wojskową.

Należy też zwrócić uwagę, że przepisy prawa wyborczego przewidują pewne odrębności w przypadku spisów wyborców w jednostkach, w których tworzy się odrębne obwody głosowania, takich jak np. zakłady lecznicze, domy pomocy społecznej czy zakłady karne. Spis wyborców w tych jednostkach sporządza się na podstawie wykazu osób, które będą w nich przebywać w dniu wyborów. W wyborach samorządowych do takiego spisu wpisane mogą być tylko osoby stale zamieszkałe na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego.

Wszystkim wyborcom przysługuje prawo sprawdzenia czy zostali uwzględnieni w spisie wyborców. Weryfikacja taka możliwa będzie w odpowiednim urzędzie gminy, w której spis został sporządzony, w dniach 1-12 października 2018 r. Udostępnienie spisu wyborców następuje na pisemny wniosek. Wzór takiego wniosku stanowi załącznik nr 6 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie spisu wyborców. Udostępnianie spisu wyborców do wglądu następuje przez udzielenie informacji, że osoba wskazana we wniosku:

- jest ujęta w spisie wyborców;
- nie figuruje w spisie, w tym również z powodu skreślenia ze spisu, albo że
- dane wpisane we wniosku różnią się od danych osoby wpisanej do spisu wyborców.

Na żądanie wnioskodawcy udzielona informacja jest potwierdzana na piśmie.

Należy również zwrócić uwagę, że każdy może wnieść do wójta reklamację na nieprawidłowości sporządzenia spisu. Jako przykłady takich nieprawidłowości wskazać można pominięcie wyborcy w spisie wyborców lub wpisanie do rejestru niewłaściwych danych osobowych.

5. Głosowanie korespondencyjne

Wyborcy niepełnosprawni o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych mogą skorzystać z możliwości głosowania korespondencyjnego. Możliwość ta wyłączona jest jednak w przypadku głosowania we wspomnianych już jednostkach, w których tworzy się odrębne obwody głosowania, jak również w sytuacji udzielenia przez wyborcę niepełnosprawnego pełnomocnictwa do głosowania.

Zamiar głosowania korespondencyjnego wyborca niepełnosprawny musi zgłosić komisarzowi wyborczemu. Zgłoszenia takiego należy dokonać do dnia 8 października 2018 r. Warto zaznaczyć, że zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego obejmuje również ponowne głosowanie w wyborach wójta. Wyborcy mogą dokonać zgłoszenia na kilka sposobów: ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej.

Zgłoszenie powinno zawierać:

- a) nazwisko i imię (imiona);
- b) imię ojca;
- c) datę urodzenia;
- d) numer ewidencyjny PESEL wyborcy niepełnosprawnego;
- e) oświadczenie o wpisaniu tego wyborcy do rejestru wyborców w danej gminie;
- f) oznaczenie wyborów, których dotyczy zgłoszenie;
- g) wskazanie adresu, na który ma być wysłany pakiet wyborczy.

Dodatkowo, do zgłoszenia należy dołączyć kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności.

Wyborca niepełnosprawny w zgłoszeniu może też zażądać dołączenia do pakietu wyborczego nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Jeśli zgłoszenie zostało dokonane prawidłowo, wyborca niepełnosprawny, nie później niż do dnia 14 października 2018 otrzymać powinien pakiet wyborczy. W skład pakietu wchodzi koperta zwrotna, karty do głosowania, koperta na karty do głosowania, instrukcja głosowania korespondencyjnego, nakładka lub nakładki na kartę lub karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a - jeżeli wyborca zażądał ich przesłania oraz oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania.

Wyborca głosujący korespondencyjnie powinien działać zgodnie z opisanymi poniżej krokami:

1. Wyborca wypełnia karty do głosowania i wkłada je do koperty na kartę do głosowania, którą zakleja.
2. Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania wyborca wkłada do koperty zwrotnej wraz z oświadczeniem o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania.
3. Wyborca przesyła kopertę zwrotną do właściwej obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie. W godzinach głosowania może on też osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, w obwodzie głosowania, w którym jest wpisany do spisu wyborców.

6. Głosowanie przez pełnomocnika

Przepisy prawa wyborczego przewidują również możliwość głosowania przez pełnomocnika. Skorzystać z niej mogą wyborcy niepełnosprawni o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oraz wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania kończą 75 lat.

Możliwość głosowania przez pełnomocnika wyłączona jest w przypadku głosowania w jednostkach, w których tworzy się odrębne obwody głosowania, o których mowa wyżej, jak również w sytuacji zgłoszenia przez wyborcę niepełnosprawnego zamiaru głosowania korespondencyjnego.

Pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa. Osobami, którym pełnomocnictwo nie może być udzielone są osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa, a także mężowie zaufania, jak również kandydaci w wyborach. Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy co najmniej jedną z osób udzielających pełnomocnictwa jest członek najbliższej rodziny, jak np. rodzice, rodzeństwo czy dziecko. Wówczas pełnomocnictwo można przyjąć od dwóch osób. Pełnomocnictwo nie może być udzielone w zamian za jakąkolwiek korzyść majątkową lub osobistą. Również pełnomocnik nie może pobierać żadnych opłat za głosowanie w imieniu wyborcy.

Pełnomocnictwo udzielane jest przed wójtem lub innym pracownikiem urzędu gminy, który został upoważniony przez wójta do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania. Istotne jest, iż **akt pełnomocnictwa sporządzany jest na wniosek wyborcy, który musi zostać wniesiony do wójta gminy, w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców, najpóźniej do dnia 12 października 2018 r.** Czynności związane ze sporządzeniem aktu pełnomocnictwa są wolne od opłat.

Wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa powinien zawierać:

- a) nazwisko i imię (imiona);
- b) imię ojca;
- c) datę urodzenia;
- d) numer ewidencyjny PESEL;
- e) adres zamieszkania zarówno wyborcy, jak i osoby, której ma być udzielone pełnomocnictwo do głosowania;
- f) wyraźne oznaczenie wyborów, których dotyczy pełnomocnictwo do głosowania.

Do wniosku dołączyć należy:

- a) kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania oraz
- b) pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem, zawierającą jej nazwisko i imię (imiona) oraz adres zamieszkania, a także nazwisko i imię (imiona) osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania.

Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządzany jest zasadniczo w miejscu zamieszkania wyborcy udzielającego pełnomocnictwa, wskazanym we wniosku. Jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku, akt pełnomocnictwa może być sporządzony na obszarze gminy poza miejscem zamieszkania wyborcy.

Należy zwrócić uwagę, że pełnomocnictwo do głosowania nie ma charakteru niewzruszalnego. Wyborca może cofnąć je poprzez złożenie wójtowi gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa do głosowania, odpowiedniego oświadczenia, najpóźniej do dnia 19 października 2018 r. Pełnomocnictwo może też być cofnięte poprzez doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie w dniu głosowania. Ponadto, w określonych sytuacjach, takich jak np. śmierć osoby udzielającej pełnomocnictwa lub pełnomocnika czy utrata prawa wybierania przez te osoby, pełnomocnictwa wygasa z mocy prawa.

W odniesieniu do oddawania głosu przez pełnomocnika, należy podkreślić, że przed przystąpieniem do głosowania powinien on okazać obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości oraz akt pełnomocnictwa do głosowania.

7. Przykłady innych ułatwień dla wyborców

Oprócz możliwości głosowania korespondencyjnego oraz głosowania przez pełnomocnika przepisy przewidują również inne ułatwienia. Wśród nich warto wskazać ułatwienia o charakterze informacyjnym.

Wyborca niepełnosprawny wpisany do rejestru wyborców w danej gminie ma prawo do uzyskania szeregu informacji. Dotyczą one:

- właściwego dla niego okręgu wyborczego i obwodu głosowania;
- lokalach obwodowych komisji wyborczych znajdujących się najbliżej jego miejsca zamieszkania, w tym o lokalach dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (w każdej gminie co najmniej 1/2 lokali obwodowych komisji wyborczych powinna być dostosowana do potrzeb wyborców niepełnosprawnych);
- warunkach dopisania do spisu wyborców w obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania;
- terminie wyborów oraz godzinach głosowania;
- komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych kandydatach i listach kandydatów;
- warunkach oraz formach głosowania.

Wskazane wyżej informacje przekazywane są wyborcy niepełnosprawnemu po podaniu przez niego nazwiska, imienia (imion) oraz adresu stałego zamieszkania. Przekazywane są one przez wójta lub upoważnionego przez niego pracownika urzędu gminy w godzinach pracy urzędu, w tym telefonicznie, lub w drukowanych materiałach informacyjnych przesyłanych na wniosek wyborcy niepełnosprawnego, w tym w formie elektronicznej.

Oprócz tego wójt podaje wskazane informacje niezwłocznie do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

Warto wskazać też na ułatwienia dotyczące dostępności istotnych komunikatów wyborczych. Polegają one na tym, że obwieszczenia wyborcze umieszczane w lokalu wyborczym jak i poza nim oraz wyniki głosowania w obwodach głosowania i okręgach wyborczych powinny być zamieszczane w miejscach łatwo dostępnych dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej. Dodatkowo, na prośbę wyborcy niepełnosprawnego członek obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie jest obowiązany przekazać ustnie treść obwieszczeń wyborczych w zakresie informacji o komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych kandydatach i listach kandydatów.

Ponadto, do dnia 30 września 2018 r. komisarze wyborczy powinni przekazać wyborcom w stałych obwodach głosowania, w formie druku bezadresowego umieszczanego w oddawczych skrzynkach pocztowych, informację o terminie wyborów, godzinach głosowania, sposobie głosowania oraz warunkach ważności głosu w danych wyborach, a także o możliwości głosowania korespondencyjnego przez wyborców niepełnosprawnych i głosowania przez pełnomocnika.

Jeśli chodzi o samo głosowanie, zaznaczenia wymaga też, że wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać inna osoba, z wyłączeniem członków komisji wyborczych i mężów zaufania.

8. Głosowanie – informacje ogólne

Głosowanie odbywa się w lokalach wyborczych, bez przerwy od godziny 7.00 do godziny 21.00. Lokalem wyborczym jest lokal obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie. Wskazać należy, że do dnia 21 września 2018 r. wójtowie, w formie obwieszczenia, powinni podać do wiadomości wyborców informacje m.in. na temat granic obwodów głosowania oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych. Obwieszczenie takie powinno zostać zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej.

Z zastrzeżeniem przepisów dotyczących głosowania przez pełnomocnika, głosować można osobiście. Przed przystąpieniem do głosowania wyborca musi okazać obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości. Po okazaniu przez wyborcę stosownego dokumentu obwodowa komisja wyborcza wydaje mu kartę do głosowania, potrzebną do oddania głosu. Wyborca niepełnosprawny może głosować przy użyciu nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a. Wyborca potwierdza otrzymanie karty do głosowania własnym podpisem w odpowiedniej rubryce spisu wyborców.

Należy wskazać, że jeśli otrzymujący kartę do głosowania będący osobą niepełnosprawną o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie może w związku z tym potwierdzić otrzymania karty do głosowania, członek obwodowej komisji wyborczej wydający kartę do głosowania wraz z przewodniczącym lub zastępcą przewodniczącego stwierdza fakt wydania oraz przyczynę braku podpisu osoby otrzymującej kartę.

Po otrzymaniu karty do głosowania wyborca udaje się do miejsca w lokalu wyborczym zapewniającego tajność głosowania. Głosy oddawane są na następujących zasadach:

- a) W wyborach do radnych w gminie liczącej do 20 000 mieszkańców wyborca głosuje na określonego kandydata, stawiając znak "x"² w kratce z lewej strony obok nazwiska tego kandydata.
- b) W wyborach radnych w gminie liczącej powyżej 20 000 mieszkańców wyborca głosuje tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy. Poprzez postawienie znaku „x” obok nazwiska jednego z kandydatów z danej listy, wyborca wskazuje jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.
- c) W wyborach wójta, wyborca głosuje, stawiając znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów. W przypadku głosowania na jednego kandydata wyborca głosuje na kandydata, stawiając znak "x" w kratce oznaczonej słowem "TAK" z lewej strony obok nazwiska kandydata. Postawienie znaku "x" w kratce oznaczonej słowem "NIE" z lewej strony obok nazwiska kandydata oznacza, że jest to głos ważny oddany przeciwko wyborowi kandydata na wójta.

Zaznaczenia wymaga, że czynienie własnych dopisków na karcie nie wpływa na ważność oddanego na niej głosu.

Po uzupełnieniu karty, wyborca wrzuca kartę do urny, która znajduje się w widocznym i dostępnym miejscu lokalu wyborczego. Kartę należy wrzucić w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna.

9. Protesty wyborcze

Protest wyborczy może być wniesiony przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby, z powodu:

- dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w kodeksie karnym. Jako przykłady takiego przestępstwa można wskazać udzielanie korzyści majątkowej lub osobistej osobie uprawnionej do głosowania, aby skłonić ją do głosowania w określony sposób lub za głosowanie w określony sposób, lub przeszkadzanie w swobodnym wykonywaniu prawa głosowania przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem. **Przestępstwo takie powinno mieć wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów.**
- naruszenia przepisów kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, **mającego wpływ na wynik wyborów.**

Protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się określonego przestępstwa przeciwko wyborom, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść **wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.**

² W kodeks wyborczym „znak x” rozumiany jest jako co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

Z kolei protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

Jeśli chodzi o wymogi formalne protestu wyborczego należy wskazać, że wnoszony jest on na piśmie do właściwego sądu okręgowego, za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego. Termin wniesienia protestu wynosi 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości przez komisarza wyborczego wyników wyborów na obszarze województwa. Wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Sąd okręgowy rozpoznaje protesty wyborcze w terminie 30 dni po upływie wskazanego wyżej terminu do ich wnoszenia.

Podkreślenia wymaga, że protesty wyborcze stanowią istotny instrument weryfikacji prawidłowości wyborów. Sąd okręgowy, orzekając o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego lub wójta, stwierdza bowiem wygaśnięcie mandatów oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych lub o podjęciu niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze.

Warto wskazać, że postępowanie w sprawie protestów nie jest postępowaniem jednoinstancyjnym. Określone osoby, w tym wnoszący protest, mogą wnieść do sądu apelacyjnego zażalenie na wskazane orzeczenia sądu okręgowego, dotyczące np. orzeczenia o nieważności wyborów.

Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. (48-22) 536 02 00
fax (48-22) 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Teksty udostępnione na licencji
Creative Commons. Uznanie
autorstwa na tych samych warunkach
3.0 Polska (CC BY SA 3.0 PL)

ISBN 978-83-65882-45-5